

Bácsme gy e i F ü g g e t l e n s é g

A BÁC SBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsme gy e i F ü g g e t l e n s é g i É s 48- a s P á r t” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

„Betyárvirtus.”

A szó, melyet cikkünk élére tűztünk, bizonyára kemény és drasztikus, s talán nem is szalonképes a jobb ízlésű publicisztikában. El is vagyunk rá készülve, hogy tisztelt lapársunk, a csiszolt nyelvű *Bácska*, szigorú „megrovási kalandot” zúdítt a fejünkre miatta. Éppen azért sietünk megjegyezni, hogy ezt a szokatlan — ha úgy tetszik, rusztikus — kifejezést ezúttal nem kell szó szerinti értelemben venni. Mert mi csak abban az értelemben alkalmazzuk, amint azt a népies szójárás annak a virtuskodásnak a jellemzésére szokta használni, mikor a bűnös ember helykén, kihívó fenhéjazással, hányaveti módon dicsekedik a viselkedésének turpis mivoltával. Amikor a „fenegyerek” gögösen kivágja: „Hát igenis, elkövettem, amivel vádolnak, s akinek nem tetszik, tegyen róla.”

Szakasztott ilyen benyomást tesz ugyanis a *Bácska* pénteki számának vezércikke, amelyben — reflektálva arra, hogy szóvá tettük a községi bírói állások betöltésénél tanúsított főszolgabírói önkénykedéseket — cinikus szemérmelenséggel, sőt hetvenkedve bevallja, hogy a főszolgabírák csakugyan zsarnokoskodtak és kijelölési jogukat a népakarat és közbizalom ignorálásával gyakorolták; mert — úgy mond — nekik az a föladatuk, hogy „az uralmon lévő irányzat végrehajtói” legyenek; „az irány kijelölése azonban nem az ő hivatásuk, elvégzi azt a Vojnits-uralom.”

Szóról-szóra ezeket mondja a vármegye félhivatalos lapja és mi első sorban is gratulálunk a főszolgabíráknak, ehez a brutálisan őszinte félhivatalos bizonyítványhoz, (ha tudniillik nekik konveniál,) amely — más szavakkal ugyan, de — aperte kimondja, hogy a bácsme gy e i főszolgabírák egyszerűen libériás szolgálói és hajdúi a „Vojnits-uralom”-nak; akiknek nem lehet a maguk lábán járni, mert kötelességük vakon és „gondolkozás nélkül” engedelmeskedni, amint illik „az irányzat végrehajtói”-hoz.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy ezúttal nem mi mondjuk ezt, hanem a félhivatalos *Bácska* henceg vele;

s ha ő mondja, akkor talán csak igaz? A magunk részéről azonban annyit mégis meg kell jegyeznünk, hogy tudtunkkal a főszolgabírák hatáskörét és hivatását a törvényhatóságokról szóló törvény szabályozza; ez a törvény pedig nem „politikai cselédek”-et, hanem közigazgatási főosztályvezetőket helyez a szolgabírói járások élére; akiknek semmiképpen sem hivatásuk a „pártpolitikai vigéckedés,” hanem az a kötelességük, hogy pártatlanul, tisztán a közérdek szempontjából és az önkormányzati jog szem előtt tartásával intézzék a hatóságuk alá rendelt nép közügyeit. Ennyit tudhatna a *Bácska* is; de hát — persze a *vaknak* háivány sejtelve sincs a *színekről*.

Arra az állításra pedig, hogy a „Fernbach-uralom” is megpróbálta a pártpolitikai zsarnokoskodást, mindössze az a megjegyzésünk, hogy a *Bácska* a szószoros értelmében *tudva valóllant mond*. Mert ha valamit a szemére lehet vetni a Fernbach-uralomnak, úgy éppen az az, hogy *túlságosan lojális* volt a politikai ellenfelek iránt, s a helyett, hogy alapos sóprést végzett volna a vármegyházán és a városnál, nagylelkűséget gyakorolt a mungókkal szemben, bizonyára abban a naív reményben, hogy lojálításával és gavalléros nagylelkűségével lefegyverzi, s *megjavítva* őket. Holott tudhatta volna — amint az események igazolták is — hogy: „*mungóból sohase lesz szalonna*.” Amikor tehát a választási zsarnokoskodásokról van szó, akkor a Fernbach-uralmat, amely alatt szinte ideális választási szabadságot élvezett mindenki, egy színvonalra helyezni a Vojnits-rendszerrel, az már csakugyan — a legszelídebben mondva — szemérmetlen *perfidia*.

Igenis, az volt a hibája a Fernbach-uralomnak, hogy — *kigyókat melegengetett a keblén*: aminek legkiáltóbb bizonyossága éppen az a félhivatalos tolforgató, aki a *Bácska* szóbanforgó cikkét elkövette. Hiszen tudjuk — és mindig indignációval gondolunk rá — hogy vannak emberek, akik a tarisznyájukat mindenkoron koldus-alázattal és mizerábilis esengéssel tárják az elé a hatalmasság elé, aki az abrakot oszto-

gatja; azonban a csúszás-mászásnak és a baksis után való esengésnek is meg van a maga határa; legalább annyiban, hogy a *régi gazdát*, akitől jótéményeket fogadott el az ember, pusztán az *új gazda* iránti hizelgésből nem szabad gyaláznia. Aki, kiarendált lélek léte, a *szolgai tisztességnek* még ezt az elemi szabályát is szem elől téveszti, az nem adhat másoknak *erkölcsi leckéket*, mert maga is sulyos bajban szenved, amelynek a neve — *moral insanity*.

Egyébként pedig immár ne tessék túlságosan koptatni a nyelvét a Vojnits-gubernium talpának nyalogatásában. Mert ennek az uralomnak és az egész munkapárti pünkösdi királyságnak már huzzák a lélekharangját; és ha mi olyan rossz nyelvűek és darabosak volnánk, mint amilyenek a *Bácska* hirdet bennünket, akkor egész nyersen azt mondanók, hogy nemsokára látni fogunk némely urakat „*bagóért táncolni*.” De mi alkalmazkodunk a *Bácska* díttingvált (?) modorához és csak annyit mondunk, hogy nem sokára szemtanúi leszünk annak az épületes látványnak, hogy a *Bácska* tolforgatója éppen úgy kárpálja a *bukott* Vojnits-rendszert, *mint* ahogy leszólja most a Fernbach-korszakot; s éppen olyan negédes kínálkozással vigyorog majd az új rezsim felé, mint ahogy cselekedte az elődeivel. De az *új gazdának* bizonyára lesz majd annyi jó ízlése, hogy nem kér ebből a — *kopott szerelemből*.

Az újverbászi főgimnázium ügye.

Tekintes Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy b. lapja folyó évi 2. számában közölt cikkemhez fűzött és részéről köszönettel vett megjegyzéseire magadhassam a kellő felvilágosítást.

Hogy a vármegye illetékessége ellen emelt kifogásom jogosult, bizonyosságom a múlt, vagyis a régi szabályrendelet beterjesztésénél követett és teljesen bevált törvényszerű eljárás, mely nem is oly régen, hanem 1898. évben történt, amikor mindazon úri emberek, akik most ezen elv szerint: „Macht geht vor Recht” a vármegye illetékessége mellett kardoskodnak, a főgimn. bizottság tagjai és a községek vezéremerei voltak. Vagy még akkor nem volt meg az 1886. évi XXII. t. c. ? illetve akkor más volt annak értelme, mint ma, mikor már nem ők állanak a bizottság élén? Hinc illae lacrimae?!

Ha a főgimn. bizottság illetékes felsőbb hatósága a vármegye, illetve belügyminiszter, mi alapon hagyta jóvá 1898. évben a szegedi

tank. kir. főigazgatóság és *nem a vármegye* útján felterjesztett régi, de még érvényes szabályrendeletet 33510. szám alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszter, azaz hogy merték a most erőszakoskodó sértettek 13 éven át, egy *illetéktelen* hatóság által jóváhagyott, tehát *érvénytelen* szabályrendelet alapján intézni a gimnázium ügyeit minden lelkifurdalás nélkül?

Miért nem vitatják a jogkeresők azt, hogy ők maguk — a vármegye, illetve belügyminiszter közbejötté, illetve jóváhagyása nélkül — a szerintük törvénytelenül érvénytelen régi szabályrendelet útmutatásai és rendelkezései alapján, *mi jogon* építettek főgimnáziumot, bűtorozták be és szerelték fel az intézetet, választottak tanárokat és újították meg az eddig működő bizottságokat? vagyis, hogy mostani magyarázataik szerint önmaguk is mint törvénytelen alapon választott érvénytelen, de most mégis érvényesülni akaró személyiségek és vezéralakok eddig minden működésükben, eljárásukban, sőt létezésükben is törvénytelenek, tehát érvénytelenek voltak.

A községi törvényt a mostani bizottság is ismeri ép úgy, mint a tülekedő és békétlenkedő szűkebb klikk, de azt is tudja, hogy a szabályrendelet egyetlen egy betűje sem hozza össze a vármegyével vagy belügyminiszterrel. Méltóztassék erről a szabályrendelet egyes §-ai alapján informátor nélkül is meggyőződni. Könnyebbség okáért ideiktatom az egyes § okat, melyek a vitázott felsőbb hatóságokról rendelkeznek: a 3., 11., 17., 19. a), b), c), d), e), f), g), k) pontja, 26., 28., 30. §., a „Középiszkolai Rendtartás”-ra a következő § okban történik hivatkozás: 19. b), h) pontja, 21., 22., 30. és 36. §., a 35. §. utal a 1894. évi XXVII. törvényekre, mely szintén nem a közigazgatásra vonatkozik; a 36. § záradéka meg határozottan kimondja: „Jelen szabályrendelet egyes §-ainak rendelkezéseit csakis a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével, illetve jóváhagyásával lehet és szabad megváltoztatni.”

Ha tehát a szabályrendelet egyetlen betűvel sem utasítja a bizottságot a vármegyéhez, illetve belügyminiszterhez és a „Záradék” határozottan kimondja, hogy kinek engedélyével és jóváhagyásával lehet és szabad az egyes § ok rendelkezéseit megváltoztatni, akkor azt hiszem nem kell valami kiváló furfangos jogi tudás ahhoz, hogy jog, igazság és törvény mellett meg lehessen állapítani, melyik felsőbb hatóság az illetékes fórum a főgimnáziumi szabályrendelet jóváhagyásához, illetve megsemmisítéséhez.

A szabályrendelet 9. és 13. § továbbá határozottan kimondja, hogy a főgimnáziumi bizottság „saját hatáskörében önálló testület”... és az „alább körülírt (összes §-ai) esetekben önállóan és függetlenül határoz és működik”, tehát a főgimnáziumi bizottság nem függ a saját hatáskörében sem a belügyminisztertől, sem a vármegyétől, sem pedig a politikai községtől, mely utóbbi, mint a főgimnázium fenntartója a szabályrendelet 4. § tanúsága szerint „ezen középiskola gazdasági ügyeinek ellátását és ezen iskolával szemben fennálló jogainak gyakorlását a „főgimnáziumi-bizottság”-ra ruházza”. Ha tehát sem a vármegye, sem a belügyminiszter a szabályrendelet egyetlen pontjában egyetlen betűvel sem említtetik, maga a bizottság egyetlen egy ügyében sincs ezekhez a közigazgatási hatóságokhoz, hanem a kimutatott §-ai alapján és rendelkezései szerint mindenkor és mindenben a tankerületi királyi főigazgatósághoz illetve vallás- és közoktatásügyi miniszterhez van utasítva, akkor úgy hiszem a vármegye vagy belügyminiszter ez ügyben nagy garral vitatott illetékessége épen olyan, mintha azt vitatná valaki, hogy a debreceni csizmadia céh az egyedül illetékes tényező a soroksári kenyérsütők lágy cipói fölött szakszerű véleményt és bírálatot mondani.

Ha a politikai község készít vagy módosít szabályrendeletet vagy azt a gazdasági határozatot hozza, hogy minden önálló házaspárnak illetve egyénnek szabad a közegészség csúfolására a község belterületén 10—10 drb sertést hizlalni és a vármegye az ezen határozat ellen beadott felebbezésre rámondja a sentenciát: hogy az ilyen meg amolyan határozathozatal a község belső autonóm joga,

mely törvényes alapon kifogás tárgyává nem tehető. — azt még értem; de hogy a vármegye illetve belügyminiszter, egy hozzájuk semmi körülmények között nem tartozó és hatáskörükbe egy árva betűvel sem utalt önálló és független testület által *önmagának* készített és a politikai község által elfogadott, jobban mondva ennek kötelező határozata ellenére a vármegyéhez erőszakolt ilyféle szabályrendeletet módosíthasson és megsemmisíthessen, — azt már kötve hiszem, mert akkor például a királyi tanfelügyelőség vagy tankerületi főigazgatóság illetve a vallás- és közoktatásügyi miniszter is ugyanazon joggal vindikálhatná magának a hatáskört, valamely városi vagy falusi kaszinó szabályrendeletének jóváhagyására vagy megsemmisítésére, mert minden kaszinó a közművelődés előmozdítására alakul és szervezkedik. Hogy tehát a vármegye vagy belügyminiszter legyen felsőbb hatósága a főgimnáziumi bizottság, mint önálló testületnek, mely nem a község, hanem saját szabályrendeletének összes § aiban a tankerületi királyi főigazgatóság illetve vallás- és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe van utalva, velünk elhithetnünk még magának a római pápának sem sikerülne. annál kevésbé a nemes vármegyének.

Ami a másik megjegyzést illeti, batorodom az 1889—90. évi iskolai értesítő — Tudósítás — 8. lapján közölt hiteles „Szerződés”-re hivatkozni illetve azt szószzerű másolatban mellékelni, melyből T. Szerkesztő úr is meggyőződhetik, hogy kevésbé illetékes és épen nem hiteles információt szerzett a „bácsszeremi esperességre vonatkozólag.”

A szerződést megelőzőleg szószzerű ezek olvashatók az említett Tudósításban: „... az esperesség 1887. évi augusztus hó 9 és 10. évi Ujvidéken megtartott esperességi közgyűlés jegyzőkönyvének 12. pontjában a kért fundust teljes tulajdonjoggal *oda ajándékozta a pártfogóságnak azon kikötéssel*, hogy a pártfogóság az évi 200 forintnyi esperességi *segélyről lemond* és megbízza az esperességi elnökséget, hogy ily értelemben kösse meg a pártfogósággal az átadási szerződést.”

Magából a „Szerződés”-ből méltóztatik látni, hogy a „bácsszeremi esperesség” semmiképpen sem képviselheti magát „szerződéses alapon” a főgimnázium bizottságában annál kevésbé, mert „az átadási szerződés”-t nem az 1893. óta fenntartó Újverbász községgel, hanem a már tényleg nem létező pártfogósággal kötötte és abban egy árva betűvel sem tartott fenn vagy kötött ki magának semmiféle jogot, csak hogy a 200 forintnyi segélynyújtástól *örök időkre* megszabaduljon. Már pedig azt hiszem, hogy ebben a szerződésben bizonyára kikötötte volna magának a jogot, hogy tényleg „szerződéses alapon” képviseltesse magát a bizottságban.

Aki *lemond* a viselt kötelezettségről *örök időkre*, az — *ki nem költés esetén* — az abból származó jogokról is *örök időkre lemondott*. Hogy pedig nem a bácsszeremi esperesség volt a gimnázium megalapítója, arról mindenki meggyőződhetik, aki az 1894—95. évi iskolai értesítőben Kovalszky Lajos igazgatótól megírt „történetet” elolvassa. Az esperesség eszerint összesen 49 évig 1822—1871-ig volt fenntartója az intézetnek.

Újverbász község a *pártfogóságtól* vette át az algimnáziumot és kötött szerződést, mint az intézet fenntartója 1896—40951. illetve 1909—90902. miniszteri szám alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, mely szerződésbe a bácsszeremi vagy ha úgy tetszik a bácsi esperesség a legtovábbról sem folyt be, sőt azok tartalmáról hivatalos tudomása sem volt, mert talán ekkor előállt volna mégis valamelyes kikötéssel vagy követeléssel. *Amely jogokat tehát a bácsszeremi esperesség, mint szerződő fél ki nem kötött*, azaz szerződéses alapon soha nem élvezett, *azoknak* az újabb keletű bácsi esperesség *jogutódja sem lehet*, azaz ezen jogokat szerződéses alapon nem is gyakorolhatja. A szabályrendeletet, mely csak 1898. évben készült és lett jóváhagyva a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól csak nem lehet *szerződéses alapon* venni, mikor maguk a *törvénytörő szerződések* egy árva betűvel sem emlékeznek meg senki másról, mint csak Újverbász községről, az intézet fenntartójáról.

Hogy Újverbász község 1911—4104. sz. alatt felhívta a még érvényben levő szabályrendeletben szereplő esperességet és Óverbász községet a képviseltetésre, azt csak azért tette, mert az új szabályrendeletig — melyben a törvényesen bevett felekezetek rendes lelkészei hivatalból tagok — nem akart a 6. § régi rendelkezésétől eltérni és csakis új szabályrendeletben hagyja ki a nem létező és létező, de fizetni nem akaró aspiránsokat, azaz a kötelezettség nélküli jogkeresőket.

A hiteles? informátor tehát alaposan téved, ha szerződéses alapról beszél, mert hiszen már maguk a jogtalan jogkeresők is bevallják az újveszbácsi német lapban, hogy a bizottságban való eddigi képviseltetésük csak „Ehregabe” volt, azaz illetékes helyen bölcsen elhallgatják, hogy Újverbász, az intézet fenntartója, mint egyedüli teherviselő fél csakis saját polgárainak és senki más fiának — kivéve a hivatalból tagokat — nem ad jogokat a főgimnáziumi bizottságban.

Volenti non fit injuria! Igaz, de a legnagyobb sérelem esik a fenntartó Újverbász község elvitázhatlan belső autonóm jogán, amikor akarata ellenére olyan tagokat erőszakolnak a bizottságba, kiknek az új „Szabályrendelet”-ben „Ehregabe”-t adni és jogokat biztosítani többé nem akar!

Sapienti sat!

Újverbászi.

HIREK.

† **Id. Kovács Gyula.** Kossuthfalváról kaptuk a következő kegyeletes sorokat: Id. Kovács Gyula elhunyt 1912. január 7-én 66 éves korában, eltemettetett január 9-én. A „Bácsmegyei Függetlenség” olvasói közül nagyon sokan kérdeve kérdik: ki volt id. Kovács Gyula? Egy szegény falusi ref. kántortanító volt ő, de ily lelkes hazafi, ily izig-vérig tanító kevés adatott a magyar nemzetnek! Fájdalom, most már csak eltörölhetetlen emléke él Kossuthfalva község lakóinak szívében. A függetlenségi eszmék törhetetlen harcosa volt ő, s ezen eszmék szolgálatában élt és halt. Habár eszméit nyíltan hirdette is, de nem volt fanatikus, s éppen úgy puritán lelkéből hiányzott a szereplési vágy. Erre eklatáns példa, hogy amidőn Justh Gyula országos körútiában a legutóbbi választás előtt Kossuthfalván volt, s a kerényi kerület függetlenségi jelölt nélkül lévén, a jelöltséget neki fölkinálta, ő azt szerénységből még Justh Gyulától sem fogadta el. Ő csendesen akarta végezni eszméi diadalra juttatását. És amennyit egy embertől megkívánhatunk, annyit, de még többet is tett. Mert, hogy Kossuthfalva lakóinak legalább is 90 %-a tiszta függetlenségi érzelmű, ez kizárólag az ő érdeme. Hogy milyen volt hivatása teljesítésében mint tanító, arról 38 évi lt működésének eredménye a legfényesebb bizonyíték, amit a ref. tantestület koszorújának felirata: „A tanítók mintaképének” a legkevesebben pecsétel meg. Nagyon helyesen, nagyon igazán jellemezte őt Okos Gyula h. lelkész halotti beszédében, midőn azt mndotta róla, hogy id. Kovács Gyula nem pusztán név, hanem valóságos *fogalom*. A szeretetnek impozáns megnyilatkozása volt az a kép, mely temetésekor elénk tárult. A község apraja, nagya, szegénye, gazdagja ezerszámra vette ki részét a kegyelet utolsó adólerovásában. Ott volt az előjáróság, a kath. tantestület, a különféle egyesületek és pénzintézetek; a környék ref. papsága és tanítótsága. Elkísérték utolsó útján *Fernbach* Károly volt főispán, *Pilossánovits* József, *Fernbach* János, dr. *Zsiros* Aladár. A sírnál Okos Gyula lelkész sirbeszéde után, melyen itt úgy, mint a templomban mondott búcsúztatón egy szem sem maradt szárazon, a Függetlenségi Polgári Kör nevében szépen búcsúzott egykori megalapítójától s mindvégig elnökétől *Schadl* Ignác esp. plébános; végül

a „Bácsbodrog megyei ref. tanítóegyesület” és a helybeli tantestület nevében Kincses Endre elnök mondott meghatározó búcsúzókat. A család és rokonságon kívül következők helyeztek koszorút a ravatalra: Részvéte jeléül — A Kisbirtokos és Kisiparos Szövetség. Jóságú tanítójának — Faragó család. Felejthetetlen tanítónknak — A Kossuthfalvai Földmunkás Csoport. Ómorovicsai Közgazdasági Bank. Szeretete jeléül — A Ref. Dalegylet. Igaz tiszteletünk és barátságunk jeléül — Piloszánovits József és családja. A tanítók mintaképe — A kossuthfalvai ref. tantestület. A felejthetetlen megalapítónak, a hű elnöknek — A Függetlenségi Polgári Kör. Felejthetetlen jó tanítójának, hű énekvezérének — A kossuthfalvai ref. egyház. Gyula bácsinak — Bajsaiék. Kossuthfalvai Ipartestület. Kovács Gyulának — A tűzoltó testület. Nemeslelkű tanítójának — Kossuthfalva közséje. Ref. egyházmegyei tanítóegyesület. Ifjúsági Kör.

Konferencia beszédek. Mint lapunk múlt számában jelentettük, P. Bangha Béla, a J. T. budapesti rendházának tagja, meghívott intelligens urak számára úgynevezett konferencia-beszédeket tartott a kath. legényegylet helyiségében január 10-től kezdve 13-ig, 14-én d. u. 4 órákor pedig záró előadást tart a városháza dísztermében. Volt alkalmunk hallani az előadó atyát és egész objektívitással megállapíthatjuk, hogy beszédei — amelyekben a vallásosságról és a modern társadalomról, s a tudományok a vallásossággal való szembehelyezéséről, s az e téren propagált tévtanokról értekezett — magas etikai alapon nyugszanak, s nagyarányú műveltségről, széleskörű hitvédelmi előkészületről, s kitűnő szónoki vénáról tesznek tanúbizonyosságot. A vallás szükségességéről, s az istenség vitán felül álló mivoltáról előadott szép okfejtését nagy lelkigyönyörűséggel hallgattuk és erre vonatkozólag minden szavát föltétlenül aláírjuk.

Házi estély. Donoszlovits Vilmos dr. házában fényes estély és táncmulatság volt január 12-én, pénteken. Gazdag vacsora, kitűnő italok, rendkívül figyelmes és előzékeny vendégszeretet élénkítették a pompás hangulatot, amely a nagyszámú, előkelő társaságot a reggeli órákig együtt tartotta.

Törvényszéki orvosi szakértő. Az igazságügyminiszter dr. Kabos Márton zombori tb. városi főorvost, a zombori törvényszék területén fölmerülő törvényszéki orvosi teendőknél állandó szakértői minőségben való ellátásával megbízta.

A szerb egyház daltársulat estélye. A zombori szerb egyházi daltársulat január 13-án, szombaton este, a városháza nagytermében szépen sikerült hangversenyt rendezett a következő műsorral: *Dinicski*: Cyönyörű éj, énekelte a vegyeskar. *Krancsevits*: Az első napsugár, énekelte Tomits Pál, Krušedolac Miklós, dr. Kupuszarics Mihály, Panics Koszta és Czveits György. *Arenski*: Ancsar, énekelte vegyes kar. *Glinki*: Ima, énekelte Legetits Jelka, Gruits Olga, Tomits Pál és Czveits György. *Bajcs*: Szerb macedon dalok, énekelte a vegyes kar. *Mokranjac*: A kecskepásztor, énekelte a vegyeskar. A műsor minden pontja kitűnően sikerült és nagy tetszést aratott. Hangverseny után a szerb olvasó kör helyiségében fényes táncmulatság következett, amely a reggeli órákig kitűnő hangulatban együtt tartotta a kedélyes társaságot.

Tanfolyam a női ipariskolában. A zomborban fennálló „Bácsmezei női ipariskola”-ban két új tanfolyam kezdődik a f. évi február hóban. Az egyik felsőruha varrás és díszkézimunka tanfolyam; hetenként háromszor, délután fél 3-tól fél 5-ig tart, 10 héten át. Tandíj 20 korona, beiratási díj 3 korona. A másik tanfolyam fehérnemű varrás, szintén 10 hetes s minden héten háromszor délután 2-től 4-ig

tart. Tandíj nincs, beiratási díj 3 korona. Beiratkozni lehet minden nap 2-től 4-ig.

A bezdani ipartestület bálja. A bezdani általános ipartestület 1912. évi január hó 20-án a bezdani olvasókör helyiségeiben (Nagy Mihály-féle vendéglő) a „bezdani iparosok Rokkant alapja” javára zártkörű táncvigalmat rendez. Beléptidő személyenként 1 korona. Kezdeté este pont 8 órákor.

A munkás és cseléd segélypénztár kivetési lajstroma. A városi tanács közhírré teszi, hogy az országos gazd munkás és cselédsegélypénztár kötelezett tagjainak 1912. évi kivetési lajstromai a folyó évi január hó 15-től számított 8 napon át a városi kiadói hivatalban közszemlére kitétetek és hogy a kivetés ellen netán beadandó felelősségek a kivetési lajstromok közszemlére való kitételére kitűzött 8 napi határidő leteltétől számított 15 nap alatt a városi tanácshoz címzetten benyújthatók.

Táncitanítás. Sziklai Béla okleveles tánc-tanító január 13-án, az Iparoskör nagytermében 6 hetes táncanfolyamot nyit. Jelentkezni lehet naponként este 8 órától 9 óráig az Iparoskör helyiségében.

Érzékeny természetű egyéneknek nagyon kell vigyázni, milyen hashajtót használjanak, mert a rosszul választott szer nagyon kellemetlen bajokat okozhat és sokszor egészen hatástalan. A budapesti m. kir. tudományegyetem belgyógyászati klinikáján végzett kísérletek alapján meglett állapítva, hogy a természetes **Ferencz József-keserűvíz** erős hashajtó-eredménye mellett nemcsak kellemetlen utóhatást nem idéz elő, hanem az étvágyat is még lényegesen megnagyobbitja. Ezen kitűnő tulajdonságai révén a valódi Ferencz József-keserűvíz messze kimagaslik a nagy hanggal dicsegtető hashajtószerek felett. Az összes jóra való ásványvízüzletek árusítják.

Muzeum. A vármegyei történelmi társulat muzeumának régiségtára január 14-én, vasárnap, d. u. 2-től 4-ig nyitva van és díjtalanul megtekinthető.

A férj bosszúja. Óbecséről jelentik: Furcsa módon akart bosszút állani Szarka István óbecsei borbély a tőle elváltan élő feleségén. A fiatal asszony ugyanis mikor az urától szülőihez visszaköltözött, bútorait és ruhaneműit a bíróság útján követelte vissza, amit a bíróság meg is ítelt neki. Erre Szarka, hogy megakagályozza a holmik elvitelét, mindent összehordott a szoba közepére és az összehalmozott tömeget leöntvén petróleummal, meggyújtotta. A szomszédok azonban zajt csaptak, hamarosan elnyomták a tüzet és az asszony panaszára a csendőrség felelősségre vonta a rabiaty borbélyt, aki ellen megindították a bűnügyi eljárást.

Allatbetegségek a vármegyében. Hivatalos megállapítás szerint vármegyénkben ezidő szerint *sertésvész* van Doroszló, Bajmok, Bácsföldvár, Szenttamás, Pacsér községekben, Szabadka és Újvidék városokban. *Lépfene* pedig Szatapár és Bácskeresztúr községekben.

Óriási tűz Magyaránizsán. Mint levelezőnk jelenti, január 9-én óriási tűz pusztított Magyaránizsán. A nagy szélben Lendvay vas-kereskedő háza kigyulladt. Dacára a rögtön kivonuló tűzoltóság buzgó munkájának, a láng átsapott Bérczi Mór fűszer- és gyarmatárú nagykereskedő házába. A nagy szélben minden oltási kísérlet meghiúsult; s a tűzoltók munkája csak a tűz továbbterjedésének megállítására irányult. Úgy Lendvai, mint Bérczi háza porig égett.

Talált vadász eb. A rendőrség közhírré teszi, hogy nála egy gazdátlan, sárga-barna szőrű vadász eb van. Tulajdonosa jelentkezze a rendőrkapitányságnál.

Időjóslás. A *Meteor* írja: Január hó további változási napjai: 14., 16., 18., 20., 21., 27., 28., 29-re esnek; amelyek közül a legerősebb hatásúak: 14. hideg és viharos, 18. változó és 28. hideg jelleggel.

Színház.

Végnapjait élvezzük a színházi évadnak. Még csak két esti előadást tart a színtársulat, vasárnap és hétfőn a **Leányvásár**, Jakobi Victor új operettje kerül bemutatásra s ezzel egyszersmind búcsúzik is a színtársulat operett-személyzete, a színmű személyet már szombaton Magas Béla jutalomjátékául kitűzött **Bilincsek** előadásával búcsúzott.

E hét végéig lejátsszot darabok közül a **Lengyel menyecske** került szerdán és csütörtökön ismét színre, amiről már a vasárnapi bemutató alkalmával referáltunk.

Pénteken Gúti Soma új bohózata a **Kegyelmes úr** került színre. Felszínes, durva eszközökkel dolgozó de hatásos és kacagtató komédia. A címszerepben Magas Béla és alteregoja Ronai Imre ügyesen és ötletesen játszottak. Pilisy Lajos Pista gróf komikus szerepében kitűnő volt s újabb bizonyosságot szolgáltatott arra, hogy ebben a szerepkörben kiváló alakítást tud produkálni. Vécsei Ilona, Jávor Aranka, Szigethy s a többiek is valamennyien jól megállták helyüket, csak Sárközi Aranka volt az anyós szerepében túlságosan fiatal és szebb, mint a mennyire szerepe megengedte volna. T.

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

A helyi lapokba Valient József fia cipész nyilatkozik, hogy vevőinek a régi feltételek mellett továbbra is rendelkezésre áll, Valient úr fenti nyilatkozata ellentétben áll a cipész-iparosok értekezletén tett kijelentésével, a hol ő is a hitelmegszüntetéssel foglalt állást, sőt becsületszavát és aláírását is adta, most azonban kihasználja az alkalmat magának.

Valient úr pályafutása minden esetre jellemző és azzal magyarázható meg, hogy nem ad sokat a becsületszavára, no meg attól fél, hogy ha nem hitelez, akkor vevői inkább *oly iparosokhoz mennek, akiknek nem csak cégériük hanem szaktudásuk is van* és a közönség igényeit teljesen ki tudják elégíteni. A cipész iparosok úgy cipő kereskedők határozataikat fenntartják, azzal hogy a jó és pontos fizető vevőknek ők is rendelkezésükre állanak a régi feltételek mellett.

Zombor, 1912. január hó 6.

Kiváló tisztelettel

a zombori cipész iparosok végrehajtó bizottsága:

Lauer Károly Vidákovits János
Raics Ferenc Cseluska Antal
Klemm József Csizmár Antal
Weil Miksa Knor József

6-1-1

Sugár József

*) E rovat alattiakért nem felel a Szerk.

HIRDETÉSEK.

HUNGARIA-FÜRDŐ
ZOMBOR.
GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.
Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig d. u. fél 2-től 6-ig.

▶ **Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.** ▶

A kádfürdőket hölgyek és urak minden nap — vasárnap délután kivételével — használhatják. 49-46

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

MEGHIVÓ.

A „Zombori Iparosok Önszegélyző Szövetkezete“ folyó évi január hó 21-én délután 2 órakor saját hivatalos helyiségében

RENDES KÖZGYŰLÉST

tart, amelyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívattak.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Közgyűlési elnök választása.
2. Igazgatói jelentés az elmúlt év üzleti eseményeiről.
3. Az 1911. évi zárszámadás és mérleg, továbbá a felügyelő bizottság jelentésének bemutatása és ezzel kapcsolatban a felmentvény megadására vonatkozó határozathozatal.*
4. Igazgatósági javaslat a tiszta nyereség felosztására vonatkozólag.
5. Igazgatósági javaslat a szövetkezet tisztviselőinek és szolgálójának javadalmazása, továbbá a jutalmazások tárgyában.

* A zárszámadások és mérleg a szöv. hivatalos helyiségében kifüggesztve vannak, azonkívül az érdeklődőknek nyomott példányok rendelkezésre állanak.

Kelt Zomborban, 1912. évi január hó 5-én.

6. A kilépő évtársulat felszámolására 6 tagú bizottság kiküldése és ennek jelentése.
7. 12 igazgatósági rendes, 6 igazgatósági pót és 3 felügyelő bizottsági tagnak megválasztása.
8. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tagnak kiküldése.
9. Indítványok.**

** Indítványok csak az esetben tárgyalhatók, ha azok az alapszabályok 43. pontja szerint legalább 3 nappal a közgyűlés előtt írásban beadattak.

Krizmanits Imre, igazgató.

Vagyon.

Vagyon-mérleg 1911. évi december hó 31-én.

Teher.

45	Készpénz kézi pénztárban	1130	45	37	XI. évtársulat törzsbetéte	378.40		
35	Készpénz takarékpénztárban	7510	—	12	XII. „ „ „	1904.—		
8	Váltó tárcában	299733	44	39	XIII. „ „ „	136385.—		
5	Előleg kötvény tárcában	55019	—	40	XIV. „ „ „	102016.—		
24	Ingatlan számláján	88433	41	41	XV. „ „ „	90070.—		
38	Hátralékos kamat	1542	14	42	XVI. „ „ „	69465.—	400218	40
11	Felszerelés értéke	900	—	17	XII. évt. nyer. tartaléka	282.24		
34	Vegyes adósok számlája	325	91	18	XIII. „ „ „	13476.—		
				19	XIV. „ „ „	6927.—		
				20	XV. „ „ „	3000.—	23685	24
				30	Tartalék alap		2091	67
				38	Átmeneti kamatok		3566	64
				21	Hátrésztulajdonosok követelése		534	09
					1911. évi nyereség mint egyenleg		24498	31
							454594	35
		454594	35				454594	35

Veszteség.

Veszteség- és nyereség-számla 1911. évi december hó 31-én.

Nyereség.

1	Állami adók és pótdók	2939	61	38	Kamat jövedelem	21933	84
20	Házfentartási költségek	157	25	22	Házbér jövedelem	7648	66
33	Irodaszerek, nyomtatv., üzleti költs.	991	48	3	Beírási díjak	1716	20
31	Tisztí fizetések	2560	—	43	Késedelmi fillérek	387	95
44	Napibiztosok díjjai	530	—				
2	Vegyes	10	—				
	1911. évi tiszta nyer. mint egyenleg	24498	31				
		31686	65			31686	65

Zombor, 1911. évi december hó 31-én.

Eckert László s. k.,
könyvelő.

Krizmanits Imre s. k.,
igazgató.

Jelen vagyon-mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összegeztettük s mindenben helyesnek találtuk.

Zombor, 1912. évi január hó 4-én.

Petényi József s. k.,
felügyelő biz. tag.

Czettl Dezső s. k.,
felügyelő biz. tag.

Pártos Samu s. k.,
felügyelő biz. tag.

A
SALVATOR
sósorszesz

a legerősebb, legkedveltebb és a leghatásosabb, mert üdít, gyógyít és desinficiál.

Kapható mindenütt!

Ara 44 fill., 1 kor. 10 fill. és 2 kor. 20 fill.

Fő- és szétküldési raktár:
Salvator áruforg. r. t. Selmecbánya.

Bácska kizárólagos képviselője:
Friedmann Lajos,
Zombor,
190-52-6 kereskedelmi ügynökség.

Kiadó szoba!

Csihás Benő-utca 15-ik sz. alatt egy külön bejáratú, kényelmes, villanyvilágítással bíró utcai **bútorozott hónapos szoba** urak részére

kiadó!

Gyümölcs és műkertészet.

Báthory György zombori lakos, gyümölcs- és műkertész (Basa-utca, Hungária vendéglő) ajánlkozik **gyümölcs-kertek megalkotására, virág- és díszkertek berendezésére**, s minden a gyümölcs és műkertészet körébe tartozó vállalkozásra, valamint a szőlőművelés, oltás és kezelés körébe tartozó összes teendőkre. — A tisztelt közönség bizalmát pontos és szakszerű munkával fogja viszonzni.

172-12